

Kauno Martyno Mažvydo progimnazija

Projektas „Moterys, kūrusios ir kuriančios valstybę“

Tikslas – paskatinti mokinius domėtis moterų vaidmeniu valstybės gyvenime nuo XIX amžiaus iki dabartinių laikų.

Uždaviniai:

1. Surinkti informaciją apie pasirinktą moterį, kūrusią arba kuriančią valstybę.
2. Informaciją iliustruoti vaizdine medžiaga.
3. Iš vaizdinės medžiagos sukurti koliažą ir pristatyti klasės draugams.

Darbo eiga:

1. Mokiniai buvo suskirstyti į komandas po 4-5 žmones.
2. Komandoje išsirinko moters asmenybę, iš pasiūlytų 100 moterų, kūrusių ir kuriančių valstybę, sąrašo. Buvo renkama informacija apie rašytojas Jurgą Ivanauskaitę ir Lazdynų Pelėdą, Prezidentę Dalią Grybauskaitę, mokslininkę Katariną Antaniną Garmutę-Skučaitę ir žuvusią Loretą Asanavičiūtę.
3. Rinko informaciją: tiek tekstinę, tiek vaizdinę, išskirdami moterų vaidmenį valstybės gyvenime.
4. Kūrė koliažus.
5. Pristatė klasės draugams ir atsakė į pateiktus klausimus.

Rezultatas:

Mokinių sukurti koliažai sudomino ne tik klasės draugus, bet ir mokytojus. Dirbdami komandose mokiniai pagilino bendravimo ir bendradarbiavimo kompetenciją, istorines bei literatūrines žinias.

Dalyviai: Kauno Martyno Mažvydo progimnazijos 8a klasės mokiniai ir mokytoja Irena Kaklauskienė. (mob. Tel. 868791356, el.paštas kaklauskiene2@gmail.com)

Katarina Antanina Garmutė-Skučaitė – Lietuvos rašytoja, tremtinė, inžinierė, technologijos mokslų daktarė. 1948 m. keturiolikmetė viena ištremta į Sibirą. Su pagyrimu baigė Kauno politechnikos instituto (dab. KTU) Cheminės technologijos fakultetą, tapo dėstytoja, docente ir ėmėsi mokslinių tyrimų. Dirbo inžiniere, 1960–1981 m. Tobulinosi Prahos inžinerinės technologijos institute. 125 išradimų autorė ir bendraautorė. Išgarsėjo viena pirmųjų apie tremtį išleidusi autobiografinę apybraižą „Ešelonai“.

Antaninai teko įveikti mokslo įstaigose vyravusią diskriminaciją – aukščiausio laipsnio mokslininkais galėjo tapti tik komunistinės ideologijos šalininkai, negana to, reikėjo aplinkiniams įrodyti, kad ir moterys gali būti mokslininkėmis. Priėmusi šiuos iššūkius Antanina dirbo ištisas paras ir net sveikatai kenksmingomis sąlygomis. Jos tyrimų tikslas – rasti būdų, kaip neutralizuoti kenksmingas atliekas ir iš jų pagaminti pramonei naudingus produktus, pavyzdžiui, statybines medžiagas. Atkakli mokslininkė ištyrė 30 fabrikų atliekas, parašė 100 mokslinių straipsnių ir tų būdų sugalvojo tiek daug, *kad reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos gamtos išsaugojimo ir net du kartus pateko į šalies rekordų knygą!*

Prasidėjus Sąjūdžiui, Antanina mokslą išmainė į meninę saviraišką – tapo viena pirmųjų tremties ir partizaninės kovos metraštininkių. Išvažinėjusi visą šalį surinko jautrias savo likimo žmonių istorijas ir jas pavertė dokumentinėmis apybraižomis, eilėraščiais: „Ešelonai“, „Ažuolų randai“, „Išėjo broliai“, „Motinėle, augina!“ ir kt. Kūriniuose atsiskleidžia skaudi asmeninė autorės patirtis ir išgyvenimai, tremtinių, kovotojų dėl Lietuvos laisvės likimai. Šių kūrinių ištraukų galima rasti mokykliniuose vadovėliuose, lietuvių išėivijos leidiniuose. Jie reikšmingi prisimenant ir apmąstant vieną skaudžiausių Lietuvos istorijos puslapių. Ji palaidota Išlaužo kapinėse.

Dalia Grybauskaitė (g. 1956 m. kovo 1 d. Vilniuje) – Lietuvos politikė, diplomatė, Lietuvos Respublikos prezidentė (2009–2019 m.). Buvusi LR ministrė ir viceministrė, Europos Sąjungos komisarė.

1974 m. baigė Vilniaus Salomėjos Nėries vidurinę mokyklą, 1983 m. – Leningrado A. Ždanovo universitete politinės ekonomijos studijas, 1983 m. Maskvos visuomenės mokslų akademijoje įgijo ekonomikos mokslų kandidato laipsnį. Laipsnis Lietuvoje nostrifikuotas į socialinių mokslų (ekonomikos krypties) daktarės laipsnį. 1991 m. Džordžtauno (Vašingtonas) universiteto Tarptautinių ekonominių santykių institute baigė specialią programą vadovams. 2013 m. JAV Džordžtaunouniversitete jai suteiktas garbės daktaro vardas (*Doctor of Humane Letters, Honoris Causa*).

Moka lietuvių, anglų, rusų, lenkų, prancūzų kalbas.

Svarbiausi darbai

- 1. Valstybės gynybos stiprinimas ir nacionalinio saugumo užtikrinimas**
- 2. Socialinio saugumo užtikrinimas**
- 3. Kova su korupcija ir teisinės valstybės stiprinimas**
- 4. Užsienio politika – valstybės interesams ginti**
- 5. Inicijuotos 3 plataus masto nacionalinės kampanijos: „Už saugią Lietuvą“, „Knygų Kalėdos“, „Vasario 16-ąją švęsk linksmai ir išradingai“**
- 6. Išgarsino Lietuvą**
- 7. Siekė mažinti vaistų kainas**
- 8. Vykdomos prevencijos programos prieš patyčias**
- 9. Dėjo pastangas dėl energetinio saugumo**

Loreta Asanavičiūtė (g. 1967 m. balandžio 22 d. Vilniuje – 1991 m. sausio 13 d. Vilniuje) – viena iš Sausio 13-osios aukų, žuvusi gindama Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę nuo SSRS agresijos.

1982 m. pradėjo dirbti siuvelyje „Aušra“, iš pradžių – mokine, vėliau – siuvėja. 1983 m. įsidarbino susivienijime „Dovana“ mezgėja.

1989 metų rugpjūčio 23 d. dalyvavo istoriniame „Baltijos kelyje“, minint 50-ąsias Molotovo-Ribentropo pakto metines.

1991 m. sausio 13 d. žuvo Vilniuje. Gindama Lietuvos nepriklausomybę, kartu su kitais vilniečiais budėjo prie Televizijos bokšto, saugodama jį nuo užėmimo. Pervažiauta sovietų kariuomenės tanko vikšrais, nuo patirtų sužalojimų, sąlygojusių lėtą nuolatinį kraujavimą, mirė Raudonojo Kryžiaus ligoninėje.

Loretos Asanavičiūtės vardu pavadinta viena iš Vilniaus gatvių Karoliniškėse. Atminimo lentos pakabintos ant namo, kuriame gyveno Loreta Asanavičiūtė, sienos; be to, dab. Vilniaus kolegijos Ekonomikos fakultete (Naujamiestyje), ir kt.

Loreta Asanavičiūtė – viena iš Sausio 13-osios įvykių aukų. Ji buvo pervažiauta tanku, kai prie Televizijos bokšto Vilniuje gynė Lietuvos nepriklausomybę. Po mirties (1991 m. sausio 15 d.) buvo apdovanota 1-ojo laipsnio Vyčio Kryžiaus ordinu už pasižymėjimą didvyrišku narsumu ir ištvėrme ginant Lietuvos Respublikos laisvę ir nepriklausomybę.

Jurga Ivanauskaitė - gimė 1961m. lapkričio 14d. Vilniuje, mirė 2007m. vasario 17d. Vilniuje. Buvo Lietuvos prozininkė, poetė, eseistė, dramaturgė, keliautoja, dailininkė. Viena žymiausių XX a. pab. – XXI a. pr. Lietuvos rašytojų. 1968–1972 m. mokėsi Vilniaus 22-ojoje vidurinėje mokykloje. 1978 m. paskelbė pirmuosius eilėraščius žurnale „Moksleivis“. 1979 m. baigė M. K. Čiurlionio vidurinę meno mokyklą. 1982–1983 m. periodikoje paskelbė pirmąsias noveles. 1985 m. baigė grafikos studijas Vilniaus dailės akademijoje (tuometis Lietuvos valstybinis dailės institutas). Tais pačiais metais pasirodė pirmasis novelių rinkinys „Pakalnučių metai“. 1987 m. debiutavo kaip dramaturgė – Vilniaus akademiniame dramos teatre pastatyta pjesė „Nežaiskite su mėnuliu“ (rež. Gytis Padegimas). 1987–1988 m. su Roko maršais keliavo po Lietuvą. 1988 m. priimta į Lietuvos rašytojų sąjungą, tais pačiais metais išleistas pirmasis romanas „Mėnulio vaikai“. 1988–1989 m. rašytoja keliavo po Bulgariją, JAV. 1991 m. pasirodė pirmoji Jurgos Ivanauskaitės rašyta bei iliustruota knyga vaikams „Stebuklinga spanguolė“. Tų pačių metų rudenį pirmą kartą susitiko su Dalai Lama XIV-uoju – pirmojo jo vizito Lietuvoje metu.

1993 m. išleistas romanas „Ragana ir lietus“, laikomas skandalingiausiu rašytojos kūrinium. Knyga Lietuvoje sukėlė tokią audrą, kad kurį laiką buvo draudžiama ją pardavinėti, motyvuojant tuo, kad „Ragana ir lietus“ neatitinka tautos etinių normų. Nepaisant to, šis romanas – daugiausia kartų į užsienio kalbas verstas Jurgos Ivanauskaitės kūrinys. Tais pačiais metais, bėgdama nuo skandalo, menininkė pirmą kartą išvyko į Indiją, kur Dharamsaloje studijavo Tibeto budizmą. Tai pradėjo naują jos kūrybos etapą. 1996 m. vėl lankėsi Dharamsaloje, pabuvojo Nepale. Tais pačiais metais išleista pirmoji Rytų trilogijos knyga „Išstremtas Tibetas“ (su Dalai Lamos pratarme). 1997 m. išleista knyga „Kelionė į Šambalą“ – antroji Rytų trilogijos dalis. Eseistinius, publicistinius, o kartais ir mistinius kelionių įspūdžius Jurga Ivanauskaitė stengdavosi papildyti piešinių ir fotografijų parodomis. 1998 m. buvo surengta piešinių paroda „108 Mandalos“, 1999 m. nuotraukų paroda „Tibetas – kita realybė“. 1999 m. išleista ir trečioji trilogijos dalis – „Prarasta Pažadėtoji žemė“. 1998–2000 m. – Kultūros ministerijos stipendininkė.

Apdovanojimai: Lietuvos nacionalinė meno ir kultūros premija, 2005 m.; Romanas „Miegančių drugelių tvirtovė“ – geriausia 2005 m. knyga (konkurso rengėjai - Lietuvos radijas ir televizija bei Lietuvos leidėjų asociacija); Žurnalo „Moteris“ Metų moteris, 2007 m.

Jurgos Ivanauskaitės nuopelnai Lietuvai:

Jos tokie kūriniai, kaip „Placebas“, „Ragana ir lietus“ ir kt. yra žinomi ne tik Lietuvoje, bet ir kitose šalyse.

Bendradarbiavo su tokiais laikraščiais, kaip „Sąjūdžio žinios“ bei „Atgimimas“.

Dalyvavo sąjūdyje.

Keliavo į Tibetą. Dalai Lamos apsilankymo Lietuvoje metu, Dalai Lama apsilankė Jurgos Ivanauskaitės fotografijų parodoje – Tibetas.

Marija Lastauskienė (1872 m. gegužės 15 d. Šiauliuose – 1957 m. liepos 19 d. Kaune) – Lietuvos visuomenės veikėja, rašytoja, žinoma slapyvardžiu **Lazdynų Pelėda**.

Gimė Žemaitijos bajorų šeimoje. Tėvas Nikodemas Ivanauskas (1844-1931 m.), tapytojas ir literatas, rašęs lenkų kalba, sesuo – Sofija Pšibiliauskienė. Marija Ivanauskaitė gimė Šiauliuose, kur tėvai ilgesniam laikui apsistojo grįždami iš Vokietijos, po nutrauktų tėvo studijų Miuncheno dailės akademijoje. Į suremontuotą Paragių sodybą šeima Mariją atsivežė jau penkerių metų mergaitę. Čia ji augo dešimtmetį, kol, eidama šešioliktuosius, buvo išsiųsta mokytis siuvėjos amato į Šiaulius, o dar po trejų metų išvyko į Varšuvą, pas tetą, kuri turėjo privačią siuvelyklą bei rankdarbių dirbtuvę.

Dar po devynerių metų išvažiavo darbo ieškoti į Peterburgą, čia irgi laukė toks pat sunkus ir menkai atlyginamas triūsas Paršukovo papuošalų dirbtuvėje. Literatūrinę kūrybą pradėjusi anksti, 17 ar 18 metų. Peterburge dirbdama po 12 valandų, ji apskritai nebeturėjo galimybių rašyti. Tačiau suartėjo su socialdemokratinėmis nuotaikomis užsikrėtusių studentų bendruomene, 1903 m. ištekėjo už aktyviai socialdemokratinės idėjas propagavusio studento iš Baltarusijos, dešimčia metų jaunesnio V. Lastauskio, vėliau partijos „Narodnaja Hramada“ veikėjo. Caro valdžiai ėmus represuoti 1905 m. sukilimo dalyvius bei agitatorius, šeima pasitraukė į Paragius. Kurį laiką dirbo kaip keliaujanti siuvėja, yra žinoma, jog darbavosi Pavirvytės dvare, gausioje ir šviesioje Paulavičių šeimoje. Matyt, yra dirbusi ir Santeklių dvare, nes pažino ir viename iš savo kūrinių, apysakoje „Karalaitė Lėlė“, sakoma, pavaizdavo šiame dvare užaugusią talentingą menininkę, audėją Oną Bagnickaitę.

Skurdo užguita, netrukus išvažiavo uždarbiauti į Rygą, apie 1907 m. persikėlė į Vilnių. Čia galėjo daugiau laiko skirti meninei kūrybai, praaugo dukterys, tačiau šeima iširo. Pirmojo pasaulinio karo išvakarėse abi seserys vėl sugrįžo į Paragius, slaugė tuberkulioze sergančią motiną ir prižiūrėjo varganą ūkį. Buvo vegetarė, gailėdavo gyvūnų, net iš silpnumo ar senatvės nebeatsisotantį arklį girdydavo iš dubens. Norėdama prasiblaškyti, pėsčia nueidavo į Žarėnus-Latvelius, kur už dvarininko Liutiko buvo ištekėjusi teta, tėvo sesuo. Bežingsniuojant tris dešimtis kilometrų pro Papilę, Kinkius, per gūdžius miškus, jai kildavę kūrybinių sumanymų, vaizduotėje išryškėdavę būsimų herojų portretai, apsakymų bei romanų siužetų vingiai.

1918 m. palaidojo motiną, paskui – brolių Gustavą, 1926 m. į Tryškių kapines išlydėjo seserį Sofiją ir liko slaugyti jau garbaus amžiaus sulaukusio tėvo. Gyvenimą dar aptemdė politiniai įvykiai. Tais pačiais 1926 m. įvyko valstybės perversmas, atėjusi tautininkų valdžia įvykdė mirties nuosprendį keturiems Lietuvos komunistų partijos veikėjams. Mirties bausme buvo nuteistas ir M. Lastauskienės žentas, dukters Onos vyras Pijus Glovackas. M. Lastauskienės prašomas, prezidentas Antanas Smetona jam mirties bausmę pakeitė kalėjimu iki gyvos galvos. Žentui malonės prašė ir buvęs sutuoktinis V. Lastauskas, tačiau jo prašymas buvo atmestas; protestuodamas V. Lastauskas emigravo į Sovietu Sąjungos dalimi tapusią Baltarusiją.

Paragiuose ji parašė bene stambiausius savo kūrinius – romanus „Šviesuliai ir šešėliai“ bei „Šiaurės sostinėje“, pagrįstus Peterburgo prisiminimais. Klausydamosi tėvo pasakojimų, apie 1930 m. parašė paskutinį savo romaną „Praeities šmėklos“. Nepaisant senyvo amžiaus, Marija Lastauskienė noriai dalyvaudavo Telšių literatų susiejimuose, važiuodavo į jaunesnių kūrėjų rengiamus literatūrinius vakarus. Ir to meto nuotraukose ji vis juodais rūbais, kuriuos vilkėjo nuo motinos mirties iki pati išeidama iš šio pasaulio. Paskutinį dešimtmetį rašytoja gyveno Kaune, ten mirė ir palaidota.

Sofija Pšibiliauskienė (1867 m. rugsėjo 16 d. Paragiuose, Papilės valsčius, Šiaulių apskritis, Rusijos imperija – 1926 m. kovo 14 d. ten pat) – Lietuvos visuomenės veikėja, rašytoja, žinoma slapyvardžiu **Lazdynų Pelėda**.

Gimė Žemaitijos bajorų šeimoje. Tėvas Nikodemas Ivanauskas (1844-1931 m.), tapytojas ir literatas, rašęs lenkų kalba. Kai Sofijai buvo keli mėnesiai, tėvas įstojo į Miuncheno dailės akademiją, todėl kartu pasiėmė ir šeimą. 1871 m. tėvas, netekęs dalies pajamų iš dvaro, nebaigė mokslų Miunchene, dar kelis mėnesius tobulinosi Varšuvoje bei Krokuvoje, vėliau grįžo į Lietuvą, bet dvaro pastatas buvo sudegęs, todėl dirbo dailininku Šiauliuose. Tačiau iš meno tais laikais buvo sunku išgyventi, tad 1877 m. šeima grįžo į suremontuotą Paragių sodybą. Tėvas negalėjo rimtai pasirūpinti dukters mokslu ir leisti jos mokyklon, todėl mokė pats.

1891 m. Sofija ištekėjo už daug vyresnio bajoro Rapolo Pšibiliauskio, bet jos šeimyninis gyvenimas laimingas nebuvo, atsitiktinai likimo suvesti ir be meilės šeimą sukūrę sutuoktiniai greit susvetimėjo, vyras nusivylė gavęs ne namų ūkio juodadarbę, o romantikę svajotoją. Šeima iširo. Vyras, prasiskolinęs tėviškę, išvažiavo Amerikon, kur ir žuvo. Ji, likusi viena su dviem vaikais, dirbo Vievio vaistinėje, nevilties prislėgta, 1902 m. pavasarį bandė nusižudyti. Nuo 1903 m. ėmė verstis literatūra ir kitais darbais Vilniuje.

Artinantis Pirmajam pasauliniam karui, su seserimi Marija sugrįžo į Paragius slaugyti sunkiai tuberkulioze susirgusios motinos. Sofija grįžo prislėgta skaudžios netekties – vos šešiolikos metų sulaukusi mirė dukrelė Emilija, Paragiuose ūkis nugyventas, sūnus Stasys sunkiai dirbo tėvo paliktame Meškių-Gadoniškių dvarelyje, tėvas uždarbiavo tapydamas paveikslus bažnyčioms.

Namuose seserys pasidalijo darbais, Sofija dažniausiai per dienas mezgė šeimynai pirštines ir kojines, vasarą ravėdavo parko gėlynus ir daržus. Neteikė malonumo kartais apsilankantys kaimynai iš aplinkinių dvarų, nes ir jų atnešamos naujienos vis prastesnės. Žinią apie nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą aptemdė motinos mirtis. Karo nusiaubtame ir apiplėštame Paragių ūkyje pragyventi buvo sunku. Sofija buvo išvykusi į Kauną, gavo darbo Čiurlionio paveikslų galerijoje, tačiau ir ten atlyginimas buvo menkas, dirbti reikėjo šaltuose ir drėgnuose rūsiuose, tuberkuliozė palaužė ir taip trapią rašytojos sveikatą. Grįžusi į Paragius, ji neilgai sirgusi, auštant 1926 m. pavasariui, mirė ir buvo išlydėta tuo pačiu keliu į Tryškius, į kapines, kur jau ilsėjosi motina.

Lazdynų Pelėda, kaip ir Šatrijos Ragana, yra laikomos dvarų kultūros literatūroje puoselėtojomis. Kūriniuose kalbama apie kaimo ir dvaro santykius, svarstoma politinė ir moralinė sąsaja bei moters buvimas visuomenėje. Spaudos draudimo metais Marija Lastauskienė rašė savo kūrinius lenkų kalba, o jos sesuo versdavo į lietuvių ir skelbė bendru Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu. Apie šį bendradarbiavimą visuomenė nežinojo.

Dalia Grybauskaitė

DONATO ULVYDO FILMAS
VALSTYBĖS PASLAPTIS
KINIJOSE NUO BALANDŽIO 12 D.

LIETUVOS
METŲ MOTERIS
2008

Prezidentė
2009-2019

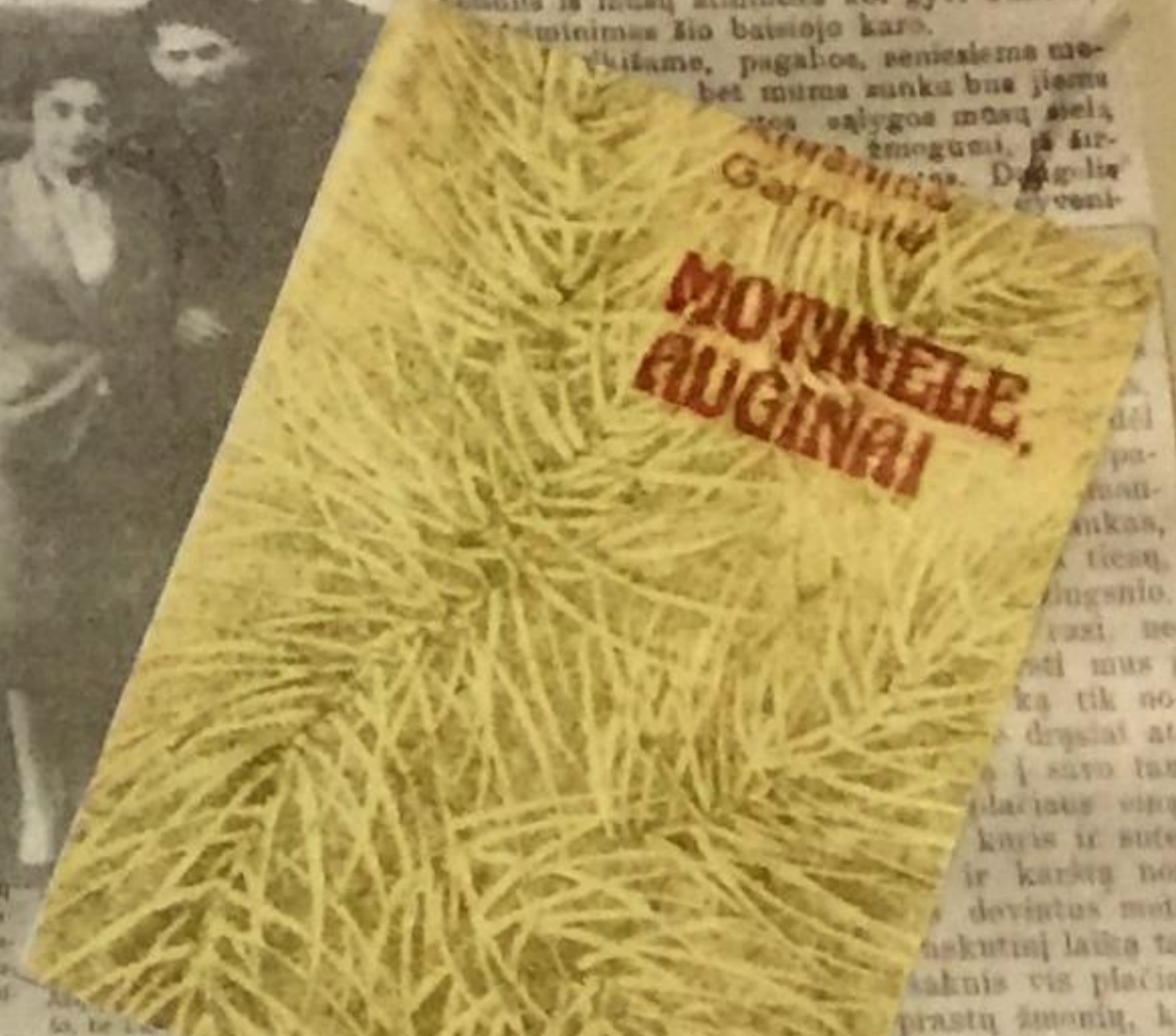
ONA VOVERIENĖ
**DALIA GRYBAUSKAITĖ -
TAUTOS PREZIDENTĖ**

ANTANINA GARMUTĖ

Antanina Garmutė
Stiprybės
DUONA
PUBLIKACIJOS

GERBIAMIEJI SKAITytoJAI!

Ant Naujų Metų slenkčio.

Liudov Janušas lydimis senovais moteris au-
begalės. Jan išsidėmęs galime pasakyti, kad
pasaulis iš mūsų atstovėms, kad gyvi būsime,
pasistima. Jan baltųjų kar-
vėnams, pagalbos, senovais me-
bet mūsų mums bus įsta-
sąlygos mūsų šie-
smogumi, ir šie-
Garmutė

ČIUDISKIAI

[darba!

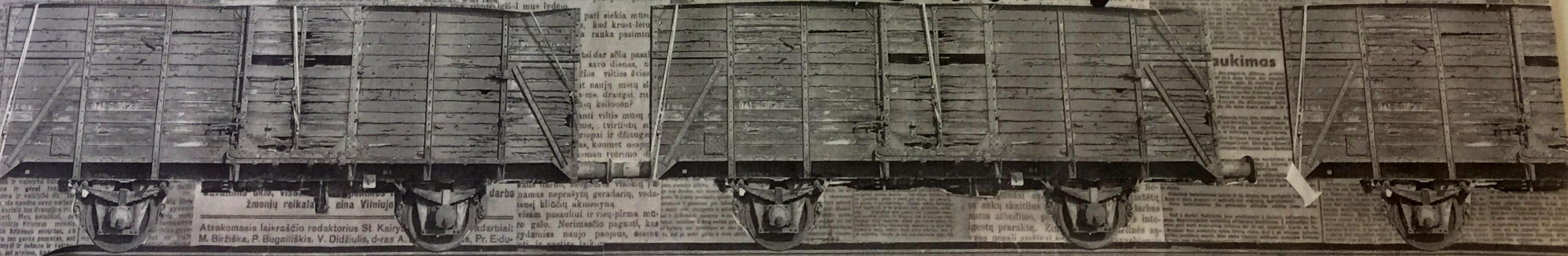
ANTANINAI GARMUTĖI
30
Šventojo Tėvo jubilieju
Sąjunga?

Antanina Garmutė
VILNIES ŽEMĖ
neišgyven-
kalus. Bel-

ANTANINA GARMUTĖ
AŽUOLŲ
RANDAI
Dokumentines apybraižas, vaizduojančias
sibirinius lietuvių tremimus ir
gyvenimą Sibiro plotuose
1989 METAI

(1934-2011 m.)

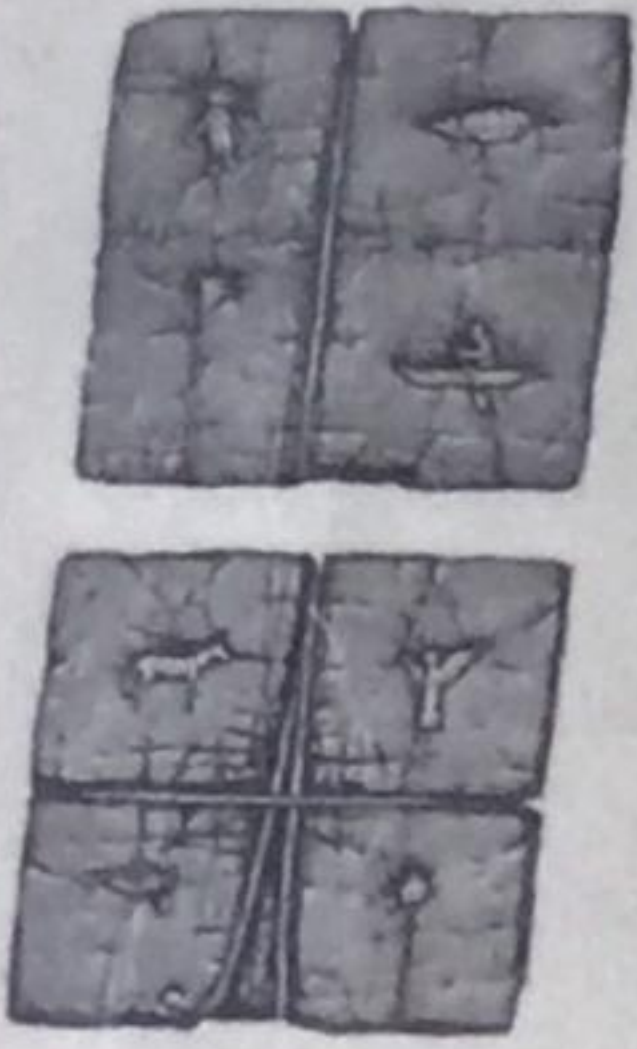
Atsakomasis laiško redaktorius St. Knarys
M. Biržiška, P. Bugailiškis, V. Didžiulis, d-ras A.

darbo
žmonių reikala
elna Vilniuje

os anų skaitis
autos arbedimo, p
gautų praktike. Z
vėros neraiš anšit

Ho-
išašėtu
larbas
integro
artines ap-

Ina
Dagytė

LORETA ASANAVIČIŪTĖ:
VEIKSMAS IR ATMINTIS

Loreta Asanavičiūtė

1967-1991

L. ASANAVIČIŪTĖS G.

4

Namas kuriame gyveno Loreta Asanavičiūtė

GINDAMA
LIETUVOS
NEPRIKLAUSOMYBĘ
1991 - 01 - 13
ŽUVO ABSOLVENTĖ
LORETA
ASANAVIČIŪTĖ

LORETA ASANAVIČIŪTĖ

Viena iš Sausio 13-osios aukų kuri žuvo sausio 13 d. naktį, gindama Lietuvos Respublikos laisvę ir nepriklausomybę.

